

Gemeente
Haaksbergen

Gladheidbestrijdingsplan

Gemeente Haaksbergen

Afdeling: RO

Uitgave: 04-09-2021

Inhoud

Voorwoord	3
1 Verkeersveiligheid	4
1.1 De soorten wegen	4
1.2 Soorten gladheid	4
1.3 De gladheidsmelding.....	5
2 Beheersbaarheid van kosten, materieel, materiaal en personeel	6
2.1 In te zetten materieel.....	6
2.2 In te zetten materiaal.....	6
2.3 In te zetten personeel.....	7
2.3.1 Algemeen	7
2.3.2 Arbeidsomstandigheden	7
2.3.3 Arbeidstijden	7
2.3.4 Veiligheid.....	7
3 Draaiboek	8
3.1 Routes gestrooid door en bij aangrenzende wegbeheerders	8
3.2 Prioritering strooiroutes	8
3.3 Bekendmaking	8
3.4 Klachten en evaluatie.....	8
4 Wettelijk / juridisch kader	9
4.1 Verantwoordelijkheid gemeente als wegbeheerder	9
4.2 Afdekken risicoaansprakelijkheid	9

Voorwoord

Voor u ligt het gladheidbestrijdingsplan van de gemeente Haaksbergen. In dit plan is de organisatieopzet van de gladheidbestrijding in de gemeente Haaksbergen gedurende de maanden november t/m april beschreven.

Dit plan heeft twee belangrijke uitgangspunten.

1. Verkeersveiligheid

Het is een taak van de gemeente om haar wegen goed begaanbaar te houden, ook tijdens moeilijke omstandigheden zoals bij opkomende gladheid of sneeuwval. In deze omstandigheden moet de wegbeheerder de gladheidbestrijding ter hand nemen met als hoofdtak de veiligheid van de weggebruikers zo goed mogelijk te garanderen. Tevens moet ook de veiligheid van de medewerkers die met de gladheidbestrijding zijn belast, geborgd zijn.

2. Beheersbaarheid van kosten

De kosten, hetgeen ook een maatschappelijk belang is, vraagt om een afweging van de gekozen strooimethodes en strooiroutes. Deze strategie moet leiden tot een optimale verhouding tussen prijs en kwaliteit van de gladheidbestrijding.

In verband met efficiency, kostenbeheersing, kwaliteit en juridische aansprakelijkheid is het noodzakelijk om een werkschema (het draaiboek) te gebruiken. Vanwege de wisselende omstandigheden heeft de verantwoordelijke opzichter steeds het mandaat om acties uit het draaiboek te intensiveren, mits het rendement van de actie hierdoor wordt verhoogd.

Sinds oktober 2019 wordt de gladheidbestrijding uitgevoerd door Twente Milieu, de gemeente blijft verantwoordelijk voor het beleid.

Met de genoemde uitgangspunten als leidraad komt allereerst de verkeersveiligheid aan de orde, vervolgens wordt de beheersbaarheid van de kosten beschreven, daarna zal het draaiboek worden toegelicht. Het draaiboek is een onderdeel van dit gladheidbestrijdingsplan dat als bijlage is toegevoegd, hierin staat welke routes er worden gereden en in welke volgorde. Tot slot wordt het wettelijk / juridisch kader toegelicht.

1 Verkeersveiligheid

1.1 De soorten wegen

Het wegennet van de gemeente Haaksbergen kent een verscheidenheid aan type wegen. Deze kunnen in een 'maatschappelijk' geaccepteerde volgorde van belang worden geplaatst:

- provincie- en rijkswegen
- busroutes
- hoofdverbindingswegen
- wijkontsluitingswegen
- hoofdfietsroutes
- centrumgebied / openbare gebouwen
- buitenwegen
- woonstraten

De provinciale- en rijkswegen worden door de Provincie en Rijkswaterstaat (preventief) gestrooid. Deze wegen worden vrijwel altijd eerder gestrooid dan de gemeentewegen. De gemeente strooit enkele wegen ook preventief welke wegen dat zijn vindt u terug in het draaiboek.

De gemeente is verantwoordelijk voor de overige wegen. De bus- en hoofdverbindingswegen en het centrumgebied worden niet alleen overdag, maar ook 's nachts gestrooid. Voor de seniorenverzorgingscomplexen, de scholen, etc. geldt dat deze overdag in de 1^e dagroute worden gestrooid via de kortst mogelijke verbinding naar de hoofdroute. Met uitzondering van de doorgaande verbindingswegen worden buitenwegen niet gestrooid. Fietspaden worden overdag en in het weekend gestrooid, afhankelijk van de functie van de fietspaden worden deze wel of niet in de hoofdroute meegenomen. De woonstraten worden, uitgezonderd calamiteiten of bij aanwezigheid van een school of seniorencomplex, niet gestrooid.

Op de wegen die lager op de lijst staan moeten weggebruikers zich vooral aanpassen aan de omstandigheden. Dit vraagt om een vorm van acceptatie ingegeven door de technische, menselijke, financiële en milieutechnische beperkingen van de wegbeheerder.

Het uitgangspunt is om de busroutes, hoofdverbindingswegen, wijkontsluitingswegen, hoofdfietsroutes, centrumgebied en openbare gebouwen binnen 2,5 uur gestrooid te hebben.

1.2 Soorten gladheid

De vier meest voorkomende vormen van gladheid zijn opvriezen, ijzel, hagel en sneeuwval. Elke vorm vraagt om een andere bestrijding.

Opvriezen en ijzel

Dit zijn de meest voorkomende vormen en kunnen goed in 1 actie worden bestreden. Afhankelijk van de weerssituatie wordt beoordeeld of een tweede actie noodzakelijk is. Voor de bestrijding wordt droog wegenzout gebruikt. Bij deze weersomstandigheden is het gebruikelijk 10 tot 20 gram per m² te strooien. *Hagel*

Dit is een kortdurende weersomstandigheid en daarom niet te bestrijden.

Sneeuw

Dit is het meest moeilijk te bestrijden. Bij voortdurende sneeuwval is het noodzakelijk ploegendiensten in te stellen, aangepast materieel in te zetten en ons op de hoofdroutes te concentreren. Ook hier wordt voor de bestrijding met droog wegenzout gestrooid. Bij sneeuwval geldt 20 tot 30 gram per m². Bij preventief strooien ligt dit lager, 10-15 gram per m².

1.3 De gladheidsmelding

De melding komt binnen bij de dienstdoende coördinator die 24 uur per dag bereikbaar is. De melding kan komen van de volgende bronnen:

- een eigen waarneming van de “kijkchauffeur”.
- eigen waarneming van de coördinator.
- op basis van informatie van MeteoConsult.
- op basis van informatie uit het gladheidsmeldsysteem van de Provincie Overijssel.
- melding via de buzzer, door de Provincie.
- (eigen) weerstation.
- telefonische melding van de politie.

Na een melding besluit de coördinator op basis van het gemeentelijk beleid om tot actie over te gaan. De gemeente heeft als wegbeheerder een eigen verantwoordelijkheid, welke is gemandateerd aan de coördinator. In het draaiboek is grafisch weergegeven hoe de melding tot stand komt. In het draaiboek is opgenomen welke wegen worden gestrooid en welke prioriteitsvolgorde hiervoor geldt. Het strooibeleid wordt in Haaksbergen uitgevoerd door Twente Milieu, in opdracht van de gemeente Haaksbergen.

2 Beheersbaarheid van kosten, materieel, materiaal en personeel

2.1 In te zetten materieel *

In Haaksbergen is het volgende materieel standaard inzetbaar:

Materieel	Laadvermogen zout in m3	Laadvermogen zout in Ton
2 grote tractoren met grote aanhangstrooiers	4	4,8
1 kleine tractor met aanhangstrooiers	2	2,4
1 Holder multifunct. machinedrager met aanhangstrooier	2	2,4
Het laadvermogen is dus ruim voldoende in relatie tot de benodigde hoeveelheid per route.		

Bij algehele gladheid en / of sneeuwval zijn de tractoren (strooien en schuiven) en de overige bussen (handwerk) nuttig inzetbaar. In noodsituaties kan bij derden materieel worden ingehuurd, waarvoor dan een aanhangstrooier op de werf aanwezig is. Met inhuur van derden zal uit kostenoverwegingen terughoudend om worden gegaan, eerst wordt er gekeken of herprioritering met eigen materieel mogelijk is.

2.2 In te zetten materiaal *

In Haaksbergen wordt alleen droog wegzout gebruikt. Dit kan worden gebruikt op het moment dat het daadwerkelijk glad begint te worden. Dit wegzout is goedkoop in gebruik en minder schadelijk voor het milieu. De actieve werking van dit wegzout is beperkt tot -8 graden Celsius. Bij lagere temperaturen moet de weggebruiker er rekening mee houden dat het ondanks het gebruik van wegzout nog steeds glad kan zijn.

Zonder overleg met de coördinator wordt er niet extra gestrooid. Dit betekent dat de wegen die in de strooiroutes zijn opgenomen met de vermelding 'strooier' uit, nooit gestrooid moeten worden zonder overleg. In verband met kostenbeheersing en juridische aansprakelijkheid moet deze afspraak nageleefd worden.

Route	Te strooien Kilometers	Gemiddelde wegbreedte	Voertuig	Nodig bij sneeuwval (20 g/m ²)
Route 1, hoofdroute	31,85	4,5	Grote Deutz tractor	3,0 ton
Route 2, hoofdroute	22,10	4,5	Fendt tractor	2,0 ton
Route 3, hoofdroute	15,30	4,1	Massey Ferguson	1,4 ton
Route 4, hoofdroute	20,40	3,5	Holder	1,5 ton
Route 5, hoofdroute / dagroute	17,35	4,1	Massey Ferguson	1,5 ton
Route 6, niet toegepast	Wordt niet toegepast	Wordt niet toegepast	Wordt niet toegepast	10,4 ton (indien van toepassing)
Route 7, dagroute optioneel	210 minuten	Parkeerplaatsen / pleinen	Holder of Massey Ferguson	1,5 ton
Route 8, dagroute optioneel	120 minuten	Handwerk divers	Holder of Massey Ferguson	1,0 ton
Route 9, noodroute	N.v.t.*	N.v.t.*	Holder / MF voor de fietspaden en Deutz / Fendt voor de hoofdwegen.	* in deze situatie kan niet de gewenste dosering worden gestrooid; km n.v.t. ± 6 ton

Benodigde hoeveelheid zout (in ton) per route

*** sinds oktober 2019 wordt de gladheidsbestrijding uitgevoerd door Twente Milieu, zij bepalen met welke en hoeveel voertuigen de routes worden gestrooid, dit heeft geen invloed op het gevoerde beleid.**

2.3 In te zetten personeel

2.3.1 Algemeen

Voor het bestrijden van de gladheid worden medewerkers van Twente Milieu, gemobiliseerd. Hierbij geldt de volgende taakverdeling: coördinator, "kijkman" en chauffeurs. De hoogte van de personele inzet wordt bepaald aan de hand van de actuele weersituatie. Voor de "nachtroute" en preventieve route is een vaste wachtdienstregeling van kracht.

2.3.2 Arbeidsomstandigheden

Gladheidbestrijding vindt vrijwel altijd plaats onder moeilijke omstandigheden voor het uitvoerend personeel. Er dient gewerkt te worden in koude omstandigheden, vaak in nachtelijke uren, op soms nog gladde wegen en met agressieve dooimiddelen. De kaders voor de inzet en de arbeidsomstandigheden van het personeel zijn bepaald in de Arbeidstijdenwet en de Arbo-wet.

2.3.3 Arbeidstijden

De werkzaamheden in het kader van de gladheidbestrijding hebben als kenmerk dat ze onregelmatig zijn, niet vooraf planbaar en vaak in de avond en nacht worden uitgevoerd. Chauffeurs van strooiwagens en de strooileiders worden daarom in de winterperiode in consignatie ingezet. Zij dienen, behalve voor hun reguliere werkzaamheden, ook beschikbaar te zijn voor werkzaamheden in het kader van de gladheidbestrijding, als deze zich voordoen. Daarnaast moeten zij ook gelegenheid hebben om voldoende rust te nemen. In Nederland zijn de wettelijke voorschriften rond arbeids- en rusttijden neergelegd in de Arbeidstijdenwetgeving. Deze Arbeidstijdenwetgeving bestaat uit twee onderdelen:

1. De Arbeidstijdenwet 1. (ATW)
2. Het Arbeidstijdenbesluit (ATB)

De ATW kent een regime van wettelijke voorschriften die in principe voor alle organisaties en sectoren geldt. Die voorschriften hebben betrekking op onder andere:

- Dagelijkse onafgebroken rusttijd;
- Pauzeregeling;
- Wekelijkse onafgebroken rusttijd;
- Arbeid op zondag;
- Arbeid in nachtdienst;
- Consignatie.

De bepalingen hebben betrekking op de maximale (gemiddelde) arbeidsduur per etmaal, per week en per maand en op de maximale duur van de consignatie.

2.3.4 Veiligheid

De veiligheidsaspecten bij gladheidbestrijding hebben betrekking op het gebruik van materiaal en materieel en op de uitvoering. In principe is iedere medewerker verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid. De strooileider / coördinator houdt daarbij toezicht op de naleving van de veiligheidsregels, voor zover dat binnen zijn vermogen ligt en/of logischerwijs van hem mag worden verwacht. De belangrijkste risicofactoren hebben betrekking op:

- het omgaan met dooimiddelen;
- het bedienen van, en werken met, gladheidbestrijdingsmaterieel;
- onveilige situaties tijdens het strooien (gladheid tijdens het strooien en woonwerkverkeer).

Ten behoeve van de veiligheid dient het gladheidbestrijdingsmaterieel conform de Arbowetgeving te zijn voorzien van een CE-markering en een bijbehorende EG-verklaring. De medewerkers moeten tijdens de strooiactie veiligheidsschoenen en signaalkleding dragen.

3 Draaiboek

3.1 Routes gestrooid door en bij aangrenzende wegbeheerders

Om de gladheidbestrijding zo efficiënt mogelijk aan te pakken, onderhoudt de gemeente Haaksbergen contacten met de aangrenzende wegbeheerders. Er zijn onder meer afspraken gemaakt over stopplaatsen. Een stopplaats is de plek of het wegvak waar de ene wegbeheerder het strooi beleid van de andere wegbeheerder overneemt. Deze stopplaatsen staan aangegeven in het bijgevoegde draaiboek. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen preventief strooien (er wordt gestrooid voordat het glad wordt) en curatief strooien (er wordt gestrooid zodra het glad is).

3.2 Prioritering strooiroutes

Er is een onderscheid tussen nachtroutes, dagroutes en optionele routes. Deze routes zijn opgenomen in het **draaiboek (meer hierover leest u in het draaiboek gladheidbestrijding)**.

Er zijn vier nachtroutes te onderscheiden:

- de route van bus-, hoofd-, en industriewegen, hoofdzakelijk in het buitengebied (route 1)
- de route van bus-, hoofd-, en industriewegen, hoofdzakelijk binnen de kom (route 2)
- de hoofdroute, bus- en wijkontsluitingswegen, fietspaden in het centrum (route 3)
- de hoofdroute, bus- en wijkontsluitingswegen, fietspaden in heel Haaksbergen

(route 4) De dagroute:

- de route van hoofdzakelijk korte verbindingen van de hoofdroute naar de seniorencomplexen en scholen, e.d. (route 5)

Voor de voorgenoemde vijf routes geldt dat dit hoofdroutes zijn en dat deze dus bij (opkomende) gladheid altijd worden gestrooid.

Tot slot zijn er vier optionele routes te onderscheiden:

- de wegen in het buitengebied (route 6; wordt niet meer toegepast)
- route voor de parkeerplaatsen (route 7)
- route voor de openbare ruimte en divers handwerk (route 8)
- noodroute (route 9)

De noodroute wordt alleen gereden bij noodgevallen, bijvoorbeeld bij een tekort aan strooizout of als door andere omstandigheden de reguliere routes niet meer gereden kunnen worden.

3.3 Bekendmaking

Het gladheidbestrijdingsplan wordt als samenvatting gepubliceerd in GemeenteNieuws en is in zijn geheel te vinden op www.haaksbergen.nl.

Wanneer de noodroute wordt gereden zal dit ook worden gepubliceerd in GemeenteNieuws, op de website en middels een persbericht.

3.4 Klachten en evaluatie

Na ieder seizoen wordt het gladheidbestrijdingsplan en het draaiboek worden geëvalueerd, hierbij worden ook de ingekomen klachten bij betrokken en de dagrapporten. Klachten over het gemeentelijk strooi beleid kunnen worden ingediend bij de receptie/ callcenter van het gemeentehuis en worden doorgestuurd naar de coördinator.

4 Wettelijk / juridisch kader

4.1 Verantwoordelijkheid gemeente als wegbeheerder

Er bestaat geen wettelijke verplichting voor de gemeente om de wegen altijd vrij te hebben van sneeuw en ijzel (resultaatsverplichting). Het is wel zo dat de gemeente in haar hoedanigheid als wegbeheerder op grond van de Wegenwet en het Burgerlijk Wetboek (artikel 6:174 BW en 6:162 BW) een inspanningsverplichting heeft. Uit jurisprudentie blijkt dat de gemeente moet zorgen dat het de weggebruiker duidelijk is wat wel en wat niet wordt gedaan om de gladheid te bestrijden, waarbij de gemeente de maatschappelijke verplichting heeft te zorgen voor een veilig gebruik van de openbare ruimte. Hierbij zijn de volgende zaken van belang:

- een deugdelijk sneeuw en gladheid bestrijdingsplan, dat gepubliceerd en inzichtelijk is
- een adequaat gladheid meldingsstelsel
- een goede administratie van tijden en gereden routes
- voor handen hebben van voldoende materieel
- consistentie in beleid en uitvoering

Het sneeuw en gladheid bestrijdingsplan van de gemeente Haaksbergen is gebaseerd op de plannen en ervaringen uit voorgaande jaren waardoor sprake is van consistent beleid. Het plan is gebaseerd op de leidraad "Gladheid bestrijdingsplan" van het CROW.

De zorgplicht c.q. de inspanningsverplichting van de gemeente Haaksbergen richt zich derhalve uitsluitend op de routes die zijn opgenomen het draaiboek.

De verplichting van de wegbeheerder in het kader van de gladheidbestrijding strekt zich niet uit tot het trottoir. Het verplichten van de burger tot het schoonhouden van de 'eigen' stoep is een aantal jaren geleden door de VNG uit de standaard APV gehaald. Enerzijds omdat dit in strijd zou zijn met Europese regelgeving en anderzijds vanwege het feit dat het niet handhaafbaar is.

4.2 Afdekken risicoaansprakelijkheid

Aan de hand van een vastgesteld en gepubliceerd gladheidbestrijdingsplan kan de wegbeheerder aantonen dat zij heeft voldaan aan haar zorgplicht. In het gladheidbestrijdingplan dient aangegeven te worden binnen welke tijd de wegen worden gestrooid en volgens welk strooischema. In het plan moeten de prioriteit van de wegen en routes zijn omschreven. Het strooiplan is opgesteld naar prioritering van wegen.

